

57. Torstaina 9 päivänä toukokuuta 1996

kello 12

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely

1) Hallituksen esitys laiksi eräiden kiinteistöjen luovuttamisesta Helsingin kaupungille..... 1512

Hallituksen esitys 19/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 6/1996 vp

2) Hallituksen esitys laiksi kiinteistön luovuttamisesta perustettavalle kiinteistöyhtiölle Vaasassa 1515

Hallituksen esitys 20/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 7/1996 vp

3) Hallituksen esitys laiksi eräiden maa-alueiden luovuttamisesta Helsingin kaupungille ,,

Hallituksen esitys 25/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 8/1996 vp

4) Hallituksen esitys laiksi valtion talousarviosta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys 31/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 9/1996 vp

5) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta 1515

Hallituksen esitys 23/1996 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 7/1996 vp
Lakialoite 13/1996 vp

6) Hallituksen esitys laeiksi yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta 1529

Hallituksen esitys 22/1996 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 8/1996 vp

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Törnqvist.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aho, Ala-Nissilä, Alho, Backman, Bremer, Enestam, Heinonen, Hellberg, Huttu-Juntunen, Jaakonsaari, Jansson, Juhantalo, Kantalainen, Karhunen, Knaapi, Korhonen R., Laaksonen, Lehtosaari, Liikkanen, Lindqvist, Lindroos, Malm, Mönkäre, Norrback, Nyby, Paasilinna, Pesälä, Pohjola M., Puisto, Rajamäki, Rantanen, Ryhänen, Saarinen, Saario, Sepänen, Skinnari, Taina, Tuomioja, Vihriälä ja Viitanen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Paasilinna, Lindroos, Puisto, Tuomioja ja Hellberg.

Ilmoitusasiat:**Lomanpyynnöt**

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien takia edustajat Alho, Backman, Enestam, Huttu-Juntunen, Jaakonsaari ja Mönkäre sekä yksityisasioiden takia edustajat Juhantalo, Kantalainen, R. Korhonen, Lindqvist, Puisto, Rantanen, Skinnari ja Viitanen sekä

tästä ja huomisesta päivästä virkatehtävien takia edustajat Jansson ja Saarinen sekä yksityisasioiden takia ed. Ryhänen.

Eduskunnan tilintarkastajien kertomus vuodelta 1995

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnan tilintarkastajien kirjelmän ohella viime huhtikuun 17 päivältä on eduskunnalle saapunut eduskunnan tilisäännön 19 §:ssä tarkoitettu tilintarkastuskertomus varainhoitovuodelta 1995. Tämä kertomus on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:**1) Hallituksen esitys laiksi eräiden kiinteistöjen luovuttamisesta Helsingin kaupungille**

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 19/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 6/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelu:

Ed. Laakso: Rouva puhemies! Ellen ole aivan väärässä, tämä asia, joka koskee eräiden kiinteistöjen luovuttamista Helsingin kaupungille, merkitsee sitä, että Viikin kansainvälisesti tunnettu ja tunnustettu linnustonsuojelualue vaarantuu sen uuden kaavoituksen tuloksena, mitä Helsingin kaupunki on Viikin rannalle suunnittelemassa. Kysehän on siitä, että valtio ja Helsingin kaupunki sopivat tällä järjestelyllä siitä, että valtio luovuttaa kaupungille pääasiassa asuntotuot-

tantoa varten kaavoitettavat alueet sekä puisto- ja virkistysalueita.

Tiedän, että kansainvälisesti luonnonsuojelupiireissä tunnetaan huolestumista siitä, että Helsingin kaupungin sallitaan kaavoittaa niin lähelle Viikin Vanhankaupunginlahtea, että sillä on kiistatta kielteiset vaikutukset Vanhankaupunginlahden linnustoon.

Kysymys on sikäli tärkeä, että kun näen kansanedustaja Pertti Salolaisen, joka ohellani harastaa lintuja, lintutiedettä ja lintujen tarkkailua ja on kotoisin Helsingin kaupungista, en voi olla kysymättä: Kuinka te olette voineet olla vaikuttamassa siihen, että tätä kansainvälisesti tunnettua ja kaikkien lintumiesten kannalta tavattoman arvokasta ja tavallisten veronmaksajien kannalta tavattoman merkityksellistä virkistysaluetta sallitaan näin tuhohtavan?

Ed. Tykkyläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean, että valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto käsitteli kyseessä olevaa lakiehdotusta. Siinä yhteydessä asiantuntijoiden kuulemisen perusteella ed. Laakson mainitsemaa asiaa ei esitelty. Tässä on kysymys kiinteistön luovutuksesta Helsingin kaupungille. Tässä ei ollut mitään tämän tyyppiä ongelmia, mitä ed. Laakso toi esille.

Ed. Bryggare (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Laaksole kerrottakoon, että Helsingin kaupungissa ollaan tietoisia Viikin merkittävydestä ja merkityksestä. Ed. Laakson tulisi tutustua siihen kaavoitukseen tarkemmin. Sitä todellakin muutettiin monelta osin silloin, kun sitä on kaavoitettu, sillä tavoin, että tärkeä ja hyvin merkittävä luonnonsuojelukokonaisuus ei siitä vaarannu. Siellä on useita hehtaareja aluetta, joka silti jää rauhoitetuksi ja näin ollen kaupunkilaisten ja ennen kaikkea lintubongaaajien ja monen muun luonnonystävän käyttöön.

Ed. Salolainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Laakson kyselyyn vastaan kunnioittavasti seuraavaa. En ole ollut myötävaikuttamassa tähän asiaan. Jos siitä on vähäisintäkään haittaa linnuston suojelulle, pidän sitä erittäin tuomittavana.

Ed. Tiusanen: Arvoisa puhemies! Mielestäni tässä on ihan tärkeästä asiasta kyse eikä vain helsinkiläisten asiasta tai Uudenmaan läänin kansanedustajien tai ihmisten asiasta, yleensäkin

siitä, että meillä on liian vähän kosteikkoja, kuten merenlahtia ja nimenomaan tämän tyyppisiä merenlahtia, jotka linnuston kannalta ovat hyvin tärkeitä, valtakunnallisesti arvostettuja alueita, niin kuin kaikki tiedämme. Toteaisin, että EU:n lintudirektiivi saattaa tai ainakin sen pitäisi jollakin tavalla toimia tämän tyyppisessä tilanteessa. Itse tyydyn tässä tapauksessa pahoittelemaan tämän tyyppistä toimintaa, joka ei voi olla luonnonsuojelun kanssa eikä pitkällä tähtäimellä myöskään paikallisten kuntien edun kanssa yhden suuntainen.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Ongelmahan on se, että se kaavoitusjärjestely, jota Helsingin kaupunki nyt on toteuttamassa Vanhankaupunginlahden ympärille, merkitsee sitä, että alueelle tulee tuhansia uusia asukkaita. On arvioitu, että yhdessä nykyisen Vanhankaupunginlahden kulutuksen kanssa, sehän on tavattoman suosittu virkistysalue tällä hetkellä, nämä useat tuhannet uudet asukkaat tulevat lisäämään lahden ympäristön kulutusta tavalla, joka heijastuu kielteisesti myös koko tähän kosteikkoalueeseen ja ennen kaikkea linnuston mahdollisuuksiin oleskella muuttoaikoina ja myös pesimisaikoina tällä alueella.

Itse myös pahoittelen ed. Tiusasen tapaamista, että Helsingin kaupunki kaikkien kansainvälisten luonnonsuojelujärjestöjen vastalauseista piittaamatta on pitänyt aiheellisen kaavoittaa alueen ja varsin raskaalla tavalla. Myönnän, ed. Bryggare, että kaavoitusta on jonkin verran kevennetty, mutta kuitenkin nytkin Helsingin kaupungin suunnittelema kerrosneliömetrimäärä tuhansine uusine asukkaineen merkitsee sitä, että Vanhankaupunginlahden olemassaolo nykyisen kaltaisena kosteikkona vaarantuu.

Ed. U. A n t t i l a : Arvoisa puhemies! Ed. Laakso on lintuja puolustaessaan aivan oikeassa.

Itse jouduin tätä kysymystä valtiovarainvaliokunnassa puntaroimaan, kun esitys tuli sivistys- ja tiedejaostosta, siltä pohjalta, että kaavoituspäätökset oli enemmistö päätöksellä Helsingin kaupungissa tehty. Kun kaavoitus nyt perustuu kuitenkin kunnalliseen päätöksentekoon, niin en katsonut, että asialle enää voitaisiin tehdä mitään tätä esitystä muuttamalla, kun Helsingin kaupunki päätöksensä oli jo tehnyt.

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Yhdyn myös niihin kannanottoihin, että edustajat

Laakso ja Tiusanen ovat kiinnittäneet aivan oikeaan asiaan huomiota. Minä totean kuitenkin sen, että tilanne ei välttämättä ole ihan se pahin mahdollinen, jos toimitaan niin, että se ed. Laakson mainitsema uhkakuva ei toteudu, että asujamiston kulutus sellaisenaan kohdistuu tälle alueelle. Siinä suhteessa kaavan yksityiskohtat ja se, millä tavalla alueen asukkaat ohjataan Vanhankaupunginlahdelle, ratkaisee loppujen lopuksi asian.

Tässä voidaan jopa nähdä asia toisinkin päin sillä tavalla, että jos tämä on oikein taitavasti hoidettu, nekin asukkaat voivat tulla luonnon ystäviksi, jotka eivät sellaisia ennen ole olleet, kun näkevät linturunsauden ikkunoittensa alla. Mutta tämä edellyttää sitä, että asemakaavajärjestely on todella optimaalisesti tehty.

Mitä tulee lintudirektiiviin, niin siinä suhteeseen ympäristöministeriö on ollut aivan avainasemassa vahvistaessaan tämän kaavan.

Ed. H. K o s k i n e n : Arvoisa puhemies! Tässä on seuraava puheenvuoro ed. Bryggarella, ja sen vuoksi totean, kun kaavoituksesta on kysymys, että minun käsittääkseni Helsingin kokouksessa kaupungissa asemakaavoitus perustuu vahvistettuihin yleiskaavoihin. Yleiskaavan vahvistaa ympäristöministeriö, jossa juuri lintu-ym. kysymykset on varmasti hyvin tarkasti tutkittu. Haluaisin ed. Bryggarella selvitystä, onko Helsinki tässä noudattanut aivan normaalia, suurissa kaupungeissa olevaa käytäntöä.

Ed. B r y g g a r e : Arvoisa puhemies! Vastauksena, yllätys yllätys: tietysti on. Mutta todettakoon nyt vielä kerran, että se alue sijaitsee keskellä Helsinkiä. Mainitkaa jokin pääkaupunki maailmassa, jossa keskellä kaupunkia on näinkin laaja suojelualue.

On erinomaisen tärkeää, että tällainen alue säilyy, koska se on hyvin merkittävä alue myös linnuille, jotka tulevat ja jatkavat tästä sitten pohjoisempaan Suomeen kesäksi. Mutta kyllä kaavoitus on tehty sillä tavoin, että siinä on huolehdittu sekä luonnonsuojelusta että asuintarpeesta.

Helsinkiin tulee tällä hetkellä myös ihmisiä, joten asuntoja Helsingissä tarvitaan, eikä meillä ole juurikaan maata, mitä kaavoitetaan. Toki tämä on viimeisiä alueita, joita voidaan Helsingissä kaavoittaa, ja kaupunginvaltuustossa taisteltiin todella tiukasti tämän alueen puolesta.

Minä uskon, että tälläkin kaavoituksella ja tälläkin tehokkuudella voidaan säilyttää erittäin

merkittävä Viikin alue juuri sellaisessa käytössä, kuin se parhaimmillaan on.

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! En minäkään malta olla helsinkiläisenä kaupunginvaltuutettuna käyttämättä lyhyttä puheen-
vuoron tästä asiasta.

Olen myös Helsingin ympäristölautakunnan puheenjohtaja. Olemme hyvin perusteellisesti perehtyneet tähän kaava-asiaan aikanaan. Helsingin kaupunki on tehnyt erittäin paljon luonnon-
suojelun ja ympäristönsuojelun hyväksi. Kunpa muutkin kaupungit tekisivät yhtä paljon.

Täällä ovat jo muut helsinkiläiset todenneet sen, että se kaava varsin hyvin ottaa huomioon lintujen tarpeet, jos niin voi sanoa. Toivon, että eduskunnan jäsenet useammin vierailisivat näillä helsinkiläisillä luonnonsuojelualueilla. Näkisitte, mistä puhutte. Tietäisitte, mistä puhutte. Näkisitte, että siellä vielä on varsin paljon kosteikkoja linnuillekin.

Helsingillä on Euroopan pääkaupungeista, kenties maailman pääkaupungeista, eniten merenlahtia, merta sekä rantaviivaa. Kyllä tänne mahtuu sekä lintuja että vielä ihmisiäkin.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Piti pitämäni suuni kiinni, mutta niin kuin tavallista, se oli mahdottomuus.

Haluan kuitenkin todeta sen järjettömyyden, mikä tässä on kysymyksessä. Keskellä Helsinkiä, niin kuin täällä mainittiin, jonkinlaista pullasorsalampea ylläpidetään kovalla touhulla, kun muualla maassa on lukemattomia sellaisia kohteita ja kosteikoita, joiden kehittäminen todelliseksi lintuparatiiseiksi olisi mahdollista. Sellainen on muun muassa — jälleen kerran sanon, vaikka ympäristöministeri Haavisto ei ole paikalla — Karvian Suomijärvi, jolle ei tehdä mitään, vaan piilotellaan papereita laatikoissa. Niitä on useita Suomessa, jotka vaatisivat tiettyä kunnostusta.

Linnut ovat luonnoneläimiä eivätkä kuulu keskelle Helsinkiä johonkin pullalampeen. Sellainen lampi pitäisi panna tromboolia täyteen ja rakentaa sinne oikein kunnan taloja. Suojellaan lintuja ja annetaan niille mahdollisuudet sellaisilla alueilla, missä ne ovat luonnostaan luontoon kuuluvia ja missä myös helsinkiläiset voisivat luonnossa käydä katselemassa, ettei tarvitsisi kerrostalojen parvekkeilta katsella, kun linnut pesivät. Eihän semmoisessa touhussa ole mitään järkeä. Oli hyvä, että tuli otettua puheenvuoro. Oikein itsekkin innostuu tässä, kun tällaisia toasioita lausuu. (Naurua)

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Mielestäni tuo Eduskuntatalon vieressä oleva Pikku-parlamentti on enemmän pullasorsalampea kuin Viikinlahti, että kyllähän tämä asia täysin toisin on, kuin ed. Aittoniemen sanoi. Uskon hänen nyt puhuvan lähinnä hauskuuttaakseen yleisöä ja kollegoitaan. Nimenomaan kysymyshän on siitä, että Viikinlahti on sellainen luonnonympäristö, johon linnut luontaisesti ovat vuosituhansien ajan tulleet ja edelleen tulevat. Annan toki tunnustusta siitä, että Helsingin kaupunki on monella tavalla huomionut, kyllä se nähdään ulko-
kinpäin, ympäristöasiat, mutta ei juuri tässä asiassa.

Eli kyllä on hyvin tärkeätä, ja tämäkin keskustelu sen osoittaa, että tarvitsemme edelleenkin kunnallisen päätöksenteon lisäksi myös muun tahon, joka huomioi yleisen ympäristöedun, ja tämä asia jo liittyy tulevaan luonnonsuojelulain tarkasteluun. Mutta mielestäni tämäkin keskustelu osoittaa, että luonnonsuojelulaki on todella tärkeä ja siinä tarvitaan muutakin kuin ns. paikallista kunnallista päätöksentekoa.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Pyydän saada kiittää ed. Aittoniemeä siitä, että keskustan luonnonsuojelupoliittiset linjaukset tulivat kertaheitolla selkeästi esitetyiksi.

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Minäkin innostun toteamaan, että vihdoinkin olemme saaneet kepun linjauksen selville. Erikoisen mielenkiintoinen on suhtautuminen pullasorsiin. Siis sehän tarkoittaa sitä, että sorsa on pullea ollakseen pullasorsa, ja on aivan erikoisen mielenkiintoista, että juuri ed. Aittoniemi kiinnittää huomiota tähän ilmiöön. Luulisi itse asiassa asian olevan aivan toisin päin.

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Minäkin olisin halunnut vielä informoida ed. Aittoniemeä siitä, että Viikin alueella luonnonsuojelureitit on varsin hyvin järjestetty ja opastettu. Kyllä siellä pystyy ihan maan pinnaltakin näitä katsomaan, ettei tarvitse pelkästään kerrostalojen parvekkeisiin tyytyä. Toivoisinkin, että ed. Aittoniemi yhtyy siihen retkueeseen, jonka ed. O. Ojala on aikonut tänä keväänä vielä viedä Viikkiin katsomaan lintuja. Ed. Aittoniemi näkisi sitten, että muitakin lintuja on kuin pullasorsia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Hallituksen esitys laiksi kiinteistön luovuttamisesta perustettavalle kiinteistöyhtiölle Vaasassa

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 20/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 7/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys laiksi eräiden maa-alueiden luovuttamisesta Helsingin kaupungille

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 25/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 8/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys laiksi valtion talousarviosta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 31/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 9/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ed. Paasilinna merkitään läsnä olevaksi.

5) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 23/1996 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 7/1996 vp
Lakialoite 13/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelu:

Ed. Hysäjä: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan tarveharkintaisen sairauspäivärahan pienimmän maksettavan kuukausittaisen erän säätämistä eli käytännössä tarveharkintaisen päivärahan leikkaamista. Eduskunta itse katsoi vuoden 95 lopulla vähimmäispäivärahan kumoamista koskevaa hallituksen esitystä käsitellessään, että kaikki ihmiset tarvitsevat, sitä edellyttää myös hallitusmuodon 15 a §, todellista perusturvaa välttämättömän toimeentuloturvasa ylläpitämiseksi sairauden aikana. Tämän johdosta eduskunta säati vähimmäispäivärahan tilalle tarveharkintaisen päivärahan.

Nyt tätä sairauden aikaista välttämätöntä toimeentuloturvaa ollaan leikkaamassa sillä perusteella, ettei sillä ole merkitystä henkilön toimeentulolle. Esityksessä säätämistä perustellaan sillä, että hyvin pienten päivärahojen maksaminen ei ole vakuutetun eikä korvausjärjestelmän kannalta tarkoituksenmukaista ja että muutos olisi hallinnollisista syistä välttämätön.

Asia ei ole näin, vaan hallituksen esitys on epätarkoituksenmukainen ja hallinnollisesti tarpeeton, ei siis välttämätön, koska sillä ei saavuteta juuri lainkaan hallinnollisia säästöjä ja toiseksi se asettaa kansalaiset tarpeettomasti eriarvoiseen asemaan. Hallitushan leikkaa kohtuuttomasti niiden henkilöiden sairausajan toimeentuloturvaa, joiden sairauden ajan toimeentulo on jo muutoinkin säästölakien johdosta heikennetty olemattomaksi.

Esityksessä väitetään, että kyse on päivärahan määrän muodollisesta rajoittamisesta. Näin ei asia ole, sillä hallinnollinen säästö, joka on yksi perustelujen pääargumentti, on noin 11 500 markkaa vuodessa, kun taas päivärahan määrässä eli päivärahamenoissa säästetään noin miljoona markkaa vuodessa ja siten sillä samalla sum-

malla heikennetään ihmisten sairauden ajan toimeentuloturva.

Siten säästö kohdistuu selvästi päivärahameinonihin ja kyseessä on aivan suoraan ns. perusturvan leikkaamista koskeva laki eli säästölaki. Tästä tullaan taas siihen, että esitys olisi tullut joko käsitellä perustuslain säätämisyjärjestyksessä tai hylätä perustuslain 15 a §:n vastaisena. Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta ei kuitenkaan päätenyt tähän kantaan, jota äänestyksessä vähemmistö kannatti.

Vuoden 1996 alusta lähtien sairausvakuutusjärjestelmässä on ollut kaksi eri perustein muodostuvaa sairauspäivärahaa. Toinen on ns. tavallinen ansiotulon eli palkan perusteella määrättyvä päiväraha ja toinen edellä mainittu välttämättömän toimeentuloturvan takaava tarveharkintainen päiväraha.

Nyt tehtävä leikkaus merkitsee sitä, ettei alle 60 markkaa kuukaudessa olevaa tarveharkintaista päivärahaa makseta. Tämä koskee vain tarveharkintaista päivärahaa. Ns. tavallista päivärahaa eli ansiosidonnaista tai palkkaperusteista päivärahaa tullaan maksamaan, vaikka sen maksuerä jäisi alle 60 markkaan kuukaudessa. Maksuun pannaan yhä siis päiväraha, jonka määrä on 5 penniä per päivä, kun taas tarveharkintaisessa päivärahassa alin päiväraha, joka maksetaan, on 2,40 markkaa. Näin ihmiset asetetaan perusteettomasti eriarvoiseen asemaan sairauden ajan lakisääteisen toimeentuloturvan saamisessa.

Sairausvakuutusjärjestelmä on vuodesta 1964 lähtien ollut koko Suomen kansan kattava vakuutusjärjestelmä. Nyt sitä on alettu purkaa. Ensinnä poistettiin vähimmäispäiväraha, sitten siirrettiin eräät lääkkeet järjestelmän ulkopuolelle ja nyt leikataan välttämätöntä sairauden ajan toimeentuloturva. Järjestelmästä ollaan selvästi tekemässä hyvin toimeentulevien, palkkatyössä olevien ihmisten turva.

Sosiaaliturvan purkaminen on suunnittelema- tonta ja vähintäänkin epäjohdonmukaista. On otettu pala sieltä, toinen täältä, ajattelematta mitä mikin toimenpide vaikuttaa kokonaisuuteen. Ei ole vaivauduttu miettimään kokonaisvaltaista rakenteellista yhteisvastuullista uudistamista, jossa otettaisiin huomioon kaikki ihmiset, niin huonosti kuin hyvin toimeentulevatkin. Tällainen suunnittelematon purkaminen johtaa ennen pitkää koko sosiaaliturvajärjestelmän hallitsemattomaan romahtamiseen.

Keskustan eduskuntaryhmä ei voi hyväksyä hallituksen esitystä tarveharkintaisen päivära-

han maksamisen rajoittamisesta alle 60 markkaa kuukaudessa olevien erien osalta.

Ed. T i u s a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Hyssälä perusteli osin ihan oikein huoltaan, mikä hänellä ymmärtääkseni on meidän sosiaaliturvamme tulevaisuudesta, ja ikään kuin sivulauseessa mainitsi lääkkeetkin. Tosiasiallinen ongelma mielestäni lääkkeiden suhteen ja sen turvan suhteen, että ihmiset yleensä pystyvät niitä saamaan ja käyttämään — siis yleensä suomalaiset, keski- ja pienituloiset etenkin — on lääkkeiden liiallinen hinta ja liian pienet korvausprosentit. Suomi on tässä asiassa Euroopan mittakaavassa selkeästi jälkijunassa ja pienimpiä korvausprosentteja käyttävä.

Siihen huoleen yhdyin, että me yleensä tarvitsimme tässä taloudellisessa tilanteessa tähän maahan kokonaisvaltaista näkemystä sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön ajan tasalle saattamiseen esimerkiksi erikoissairaanhoidon ja kansanterveyslain yhteensovittamiseksi. Näen sen hyvin tärkeänä ja isona asiana.

Ed. H u u h t a n e n : Arvoisa puhemies! Hallituksen politiikka alkaa näyttää oikeat karvansa vuoden toimimisen jälkeen. Erityisesti tutkijat ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että kansalaisten jakaantuminen hyvin toimeentuleviin, syrjäytyneisiin ja erittäin vaikeissa oloissa eläviin on selkiintynyt. Se joukko kasvaa, jonka toimeentulo ja hyvinvointi on todella heikkoa, ja heidän tulevaisuutensa näyttää synkältä.

Osittain tähän vaikuttavat suoraan tulonjaon kautta tapahtuneet päätökset, mutta hyvin paljon tulonsiirroista tehdyt päätökset. Sosiaali- etuuksia on leikattu niiltä ihmisiltä, jotka erityisesti ovat olleet riippuvaisia tulonsiirroista, sosiaaliturvan eri eduista, ja myös palveluista. Sen sijaan hallitus on ollut varsin lepsu niissä asioissa, joihin ulkoparlamentarismilla on voitu vaikuttaa, ja niissä on toimittu paljon helläkätisemmin, esimerkiksi ansiosidonnaisiin etuuksiin liittyvissä asioissa.

Asia, joka liittyy sairauspäivärahan ns. minimipäivärahaan, on nimenomaan kaikkein huonoimmassa asemassa olevien henkilöiden sosiaalietuudet. Hallitus eduskunnan enemmistön myötävaikutuksella on muuttanut käytäntöä tämän vuoden alusta siten, että tulottomat ja nimenomaan pienituloiset ovat joko kokonaan menettäneet päivärahansa sairauden heitä kohdatessa tai päiväraha on huomattavasti pienen-

tynyt. Tämä on ollut hallituksen politiikkaa karkeasti arvioiden.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta onneksi pysähtyi asian käsittelyssä viime vuoden loppupuolella tarkastelemaan, missä mennään, ja jo tässä tilanteessa totean, että keskustan eduskuntaryhmä ei ole hyväksynyt missään vaiheessa minkäänlaista muutosta minimipäivärahaan, mutta perustuslakivaliokunnan enemmistö lievensi hallituksen esitystä nimenomaan sairauden jatkuessa yli kuusikymmentä vuorokautta. Erityisesti katsottiin, että sairaut pienituloiset ja tulottomat tulisi saattaa tarveharkinnan piiriin, kun sairaus on kestänyt kaksi kuukautta.

Mietinnössä todetaan, että on täysin mahdollista, että sairauden pitkittyminen voi eri tavoin heikentää näiden henkilöiden toimeentuloa elämäntilanteesta ja varallisuusasemasta riippuen. Niinpä syntyikin käytäntö, jossa todella maksetaan naurettavan pieniä summia henkilöille, jotka ehdottomasti olisivat tarvinneet vähintään 60 markan päiväkorpauksen silloin, kun ovat sairaina.

Nyt hallituksen julma linja syvenee siten, että ei enää makseta ollenkaan aivan pienimpiä etuuksia, ja viitataan tässä yhteydessä siihen, että kyseessä on tekninen uudistus: Ei haluta pienten korvausten maksamista, koska asian käsittely maksaa kuulemma paljon ja siitä on varsin vähän hyötyä myös etuuden saajalle.

Mutta tässä talossa meidän tulee erityisesti suhtautua vakavasti päätöstemme perustelemiseen ja katsoa tätä asiaa myös periaatteelliselta kannalta. Kun silloin palaamme tarkastelemaan perustuslakivaliokunnan mietintöä, tätä esitystä voi ja pitää kritisoida erittäin kovasti.

Siitä lähtee myös oma lakialoitteeni, joka on n:o 13. Siinä ehdotan edustajatoverieni Lämsän ja Alarannan kanssa keskustan eduskuntaryhmän kannan mukaisesti, että palaamme vanhaan käytäntöön. Ne henkilöt, jotka ovat erityisesti sairauspäivärahan tarpeessa, saisivat vähintään tuon 63 markkaa, kun ovat sairastuneet. He olisivat jollain tavalla samassa asemassa niitten henkilöitten kanssa, joilla on tuloja.

Asia testattiin valiokunnan käsittelyn aikana niin, että ehdotimme hallituksen esityksen viemistä perustuslakivaliokuntaan, jotta selvitettäisiin, onko hallituksen kanta linjassa perusoi-keuksien kanssa vai ei. Äänestystuloksella kuitenkin hävisimme tämän asian, ja näin ollen asian periaatteellisuus on jäänyt testaamatta ja täällä suuressa salissa päätöksiä tehdään enemmän tai vähemmän sormituntumalla.

Kuitenkin on todettava, että äänestyksessä emme olleet yksin. Ed. Kuoppa on tukenut linjaamme, ja vasemmistoliiton ed. Huotari ei osannut ottaa kantaa siihen, tulisiko tämä hallituksen esitys lähettää perustuslakivaliokuntaan vai ei. Mutta totean, että olemme nyt hävinneet joka tapauksessa ja tämä ei ole siellä käynyt. Tulen esittämään toisessa käsittelyssä mietintöön liittyen tarvittavat korjausehdotukset.

Toteaisin jo tässä vaiheessa ed. Tiusaselle, kun hän käytti vastauspuheenvuoron ed. Hyssälän puheenvuoroon, että silloin kun sosiaaliasioiden tarpeellisesta korjausesityksestä puhutaan, vasemmistoliiton ministeri voisi olla aktiivinen. Tässä tapauksessa hän ei ole liioin etuuskien, mutta ei erityisesti myöskään palvelujen kohdalla tehnyt sen suuntaisia uusia esityksiä, joihin ed. Tiusanen viittasi.

Ed. H y s s ä l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen samaa mieltä kuin ed. Huuhtanen lopuksi, että vasemmistoliitolla olisi vaikuttamisen mahdollisuus nyt hallituksen ta käsin.

Toteaisin ed. Tiusaselle vielä, kun hän puuttui lääkekysymykseen, että ed. Tiusanenkaan ei äänestänyt hiljattain oikeudenmukaisemman ratkaisun puolesta. Tarkoitin MS-lääkkeitä, jotka vietiin pois sairausvakuutuksesta. Sairausvakuutus nimenomaan on koko kansan vakuutusjärjestelmä ja takaa kaikille asuinpaikasta ja varallisuudesta riippumatta tasa-arvoisen kohtelun. Olisin odottanut ed. Tiusaselta laajempaa näkemystä myös silloin, kun tästä äänestettiin. Tärkeää on lääkekysymyksessä myös pitää se sairausvakuutuksessa ja saada sitä kautta se kaikkien ulottuville.

Ed. T i u s a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksi ed. Hyssälälle. Ed. Hyssälän tapa puhua näistä asioista on aiheuttanut sellaisen hämmingin nimenomaan MS-potilaiden keskuudessa, että on tullut yleiseksi käsitykseksi, että jollakin tavalla todellakin loppuu tai vaikeutuu esimerkiksi beetainterferonin saanti, joka on heidän lääkkeensä. Tämä mielestäni, ed. Hyssälä, on erittäin vastuuton tapa puhua asiasta. Erittäin vastuuton tapa! Olen tuonut esiin huoleni tässä asiassa, ja olen sanonut ja sanon edelleenkin, että jos pitkällä juoksulla pidetään sairaanhoitopiirien alaisina nämä lääkkeet, se saattaa vähentää niiden määräämistä, koska siitä tulee hyvin helposti budjettikysymys ja se vaikuttaa lääkäreittenkin käyttäytymiseen sairaalan si-

sällä. Mutta tuo tapa puhua asiasta antaen ikään kuin vääriä viesti ihmisille, etenkin potilaille, mielestäni on — kun asiaa katsoo etenkin lääkärinä, kuten ed. Hyssälä, aika vastuuton.

Toteaisin edellisen hallituksen sosiaali- ja terveysministerille ed. Huuhtaselle, kun hän sanoo, että tässä nyt on jotenkin selkeytymässä a- ja b-kansalaiset, että kyllä ne edellisen hallituksen politiikan aikana jo aivan selvästi selkeytyivät. Nämä ongelmat, mistä tässä taistellaan, syntyivät kyllä edellisen hallituksen aikana. Voitte sanoa, että se ei ollut hallituksen syy, mutta joka tapauksessa sen aikana ne syntyivät: jättäytyttömyys ja valtiovallan velkaantuminen. Tämä on lähtökohta. Ongelmaton tämä asia ei ole, mutta sitä ei pidä dramatisoida ja luoda tähän yhteiskuntaan todella synkkää ilmapiiriä.

Ed. H u u h t a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Tiusanen ei ollut edellisellä kaudella eduskunnassa eikä kuulemassa sitä kritiikkiä, mitä vasemmistoliitto esitti hallituksen silloista politiikkaa kohtaan. Kuitenkin silloin pidettiin huolta perusturvaetuksista. Niitä ei leikattu sillä tapaa kuin tämä hallitus tekee. Tästä on juuri kyse, että ne, jotka ovat kaikkein eniten sosiaaliturvaetuksien piirissä, ovat nyt putoamassa kokonaan ns. ensisijaisen toimeentulon piiristä ja joutuvat menemään yksi toisensa jälkeen kuntien sosiaalitoimistoon hakemaan tarvittavan avun. Heitä juoksutetaan, luukutetaan tällä tavoin. Kaikkein ihmeellisintä on, että vasemmistoliitto on tällaisessa päätöksenteossa mukana.

Ed. K u o p p a : Arvoisa puhemies! Kun sairausajan vähimmäispäivärahakia eduskunnassa vuodenvaihteessa viime syksynä käsiteltiin, jo silloin oli nähtävissä, että tähän syntyy melkoisia ongelmia ja ongelmista tulevat kärsimään nimenomaan kaikkein pienituloisimmat sairaat ihmiset ja syntyy semmoisia ihmisryhmiä, jotka putoavat kokonaan sairauspäivärahaan kuuluvan perusturvan ulkopuolelle. Samalla he putoavat käytännöllisesti katsoen kokonaan perusturvajärjestelmän ulkopuolelle.

Näin ollen lähtökohtana sairauspäivärahalaain muutoksessa tulisi olla sen, että vähimmäissairauspäiväraha tulisi palauttaa uudelleen vähintäänkin sille 63 markan tasolle, jolla se oli aikaisemmin. Nythän on todella käynyt niin, että tarveharkintaista sairauspäivärahaa on saattanut kertyä joillekin ihmisille muutamia kymmeniä pennejä päivää kohti, ja on selvää, että tällainen

sairauspäiväraha ei anna minkäänlaista toimeentuloturva. Se suorastaan raivostuttaa ihmisiä ja tämän raivostuttamisen vähentämiseksi hallitus on keksinyt keinon, että asetetaan raja pienimmälle sairauspäivärahalle, joka maksetaan. Ja nyt on esitetty, että se on 2,40 markkaa päivässä. On kysyttävä, onko tällainen 2,40 markkaa selkainen päiväraha, joka turvaa pienituloisen sairaan toimeentulon päivää kohti. Jokainenhan tajuaa, että sillä 2,40 markalla ei voi tulla toimeen eli henkilö on edelleenkin harkinnanvaraisen toimeentuloturvan varassa ja tätä kautta ihmisten perustoimeentulo on uhattuna.

Näin ollen ei voi pitää oikean suuntaisena tätä hallituksen esitystä, että tehdään vain päätös siitä, minkä suuruista pienintä päivärahaa maksetaan, vaikka sairauspäiväraha-oikeus ihmisillä on. Tästä syntyvät toimeentulo-oikeudet. Jokainenhan ymmärtää hyvin, että tämä 2,40 markkaa 25 kertaa saatuna tekee 60 markkaa kuukaudessa. Tämän kuukauden sairauspäivärahan pitäisi olla vähintäänkin, kuten totesin jo aikaisemmin, päivää kohti sama tai hiukan runsaampi vielä. Näin ollen tämä laki on kyllä kansaa kahtia jakava ja sortava.

Kun mainitsin, että se jättää eräitä ihmisryhmiä kokonaan sairauspäivärahaturvan ulkopuolelle, mainitsen tässä esimerkiksi yhden tapauksen. Henkilöllä, joka on pudonnut työmarkkinatuella, siis pitkäaikaistyöttömällä, joka on ollut vuoden työmarkkinatuella ja jonka puoliso saa hieman yli 8 000 markkaa kuukaudessa tuloja, ei ole lainkaan oikeutta sairauspäivärahaan enää. Eli hän on totaalisesti ulkopuolella sairauspäivärahan. Tämä ei ole ainut tapaus. Myös sellainen on mahdollista, että pitkäaikaistyötön menee töihin, mutta ei ansaitsekaan vielä sitä 5 000 markan vähimmäismäärää, joka oikeuttaa sairauspäivärahan saamiseen. Jos hän sairastuu, hän myös joutuu kokonaan ulkopuolelle sairauspäivärahaturvan. Tällaisia selviä väliinpuotoajaryhmiä tässä on, mutta hallituspuolueet eivät olleet valmiita korjaamaan lakia niin, että näitä väliinpuotoamisia ei pääsisi tapahtumaan.

Ystävälleni ed. Tiusaselle haluaisin todeta, kun hän sanoi, että täällä syntyy synkkä ilmapiiri, että kyllä näitten ihmisten kohdalla, jotka ovat jääneet näille erittäin pienille, mitättömille, muutamien kymmenien pennien sairauspäivärahoille, se ei ole synkkyyttä vaan toivottomuutta. Se tänne on syntynyt, ja se täytyisi kyllä ehdottomasti saada purettua ja tietenkin se voitaisiin parhaiten hoitaa niin, että kaikille ihmisille turvattaisiin edes jonkinmoinen mahdollisuus tulla

toimeen. Se edellyttäisi kyllä, että sairauspäivärahan minimi pitäisi palauttaa vähintäänkin aikaisemmalle tasolle.

Ed. Lindroos merkitään läsnä olevaksi.

Ed. T i u s a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kuoppa puhui synkkyydettä ja itsekin totesi, että se pitäisi purkaa. Mutta mielestäni sellaisilla puheilla, jotka lisäävät sitä synkkyyttä ja vielä avaavat sen paljon suuremaksi, kuin ongelmat ovat, sitä ei pureta. Sillä tavalla ei positiivisesti mennä eteenpäin. Me tiedämme kaikki, ed. Huuhtanen tietää, ed. Hyssälä tietää, että mikään ei passivoi ihmistä niin paljon kuin nimenomaan masentuminen. Siitä on erittäin vaikea päästä ulos. Myös yhteiskunnallisesti tarvitsemme tietysti toisenlaisia näkökulmia.

En halua kiistää sitä, että se kohta istuvan hallituksen ohjelmassa, jossa sanotaan, ettei kaikkein huonoimmassa asemassa olevan ihmisen turvaa heikennetä, on jäänyt aika huonolle hoidolle ja se asia on todella ohitettu monesti hallituksen toiminnassa. Tavallaan hallitusohjelma ei tältä osin ole toteutunut, kuten olisi pitänyt. Se ei kuitenkaan oikeuta kurjuuden lietsonnan yli realiteettien. Asia on tässä kohdin toinen.

Ed. Huuhtanen totesi myös sen, että pitäisi ottaa ansiosidonnaisesta perusturvasta tai turvasta yleensä. Olen sitä mieltä, että pitäisi ottaa sieltä, mistä voidaan. Toivon, että oppositio tukisi niitä voimia hallituksessa, jotka ovat myös sitä mieltä. Siis niiltä pitäisi ottaa, joilla on, mistä ottaa.

Ed. Johannes K o s k i n e n (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tässähän on ed. Hyssälästä alkaen tarkoituksellisesti tehty hyttysestä härkänen. Kysymys on alle 2,40 markan suuruisista päivärahoista, joista ihmiset tulevat vain vihaiseksi, jos sellaisia tarveharkinnan jälkeen maksettaisiin. Niitä vihastuttavia maksusoituksia ei enää tehtäisi. Jos sairauspäivärahaa tulo-harkinnan jälkeen, sitä lisäsiivua, jäisi maksettavaksi alle 60 markkaa kuukaudessa, sitä ei makseta. Tämähän on täysin järkeen, myös maalaisjärkeen, varmaan käyvä asia, että näin ei tehdä.

Tämähän, että ylipäänsä tulottomille henkilöille tuli tarveharkinnan perusteella mahdollisuus saada edelleen 60 markan sairauspäiväraha, johtui perustuslakivaliokunnan perusoikeustulkinnasta. Niille, joille se on välttämätöntä pitkä-

aikaisessa sairaustilanteessa, vaikka muuna aikana ei mitään osoitettavissa olevia tuloja olekaan, voidaan minimipäiväraha, minimietuus, maksaa. Sikäli tässä on noudatettu aikoinaan perusoikeuskontrollia ja nyt, kun tällainen tekninen järjestely on tehty, ettei tehdä ihmisiä vihaiseksi muutamien pennien maksamisella päivää kohti, tätä ei ole varmaankaan tarpeellista perustuslakivaliokunnassa käyttää. Siellä kyllä ymmärretään keskittyä huomattavasti suurempiin asioihin.

Ed. Huuhtanen väitti, että edellinen hallitus ei olisi perusturvaa loukannut. Perustuslakivaliokunta joutui kymmeniä lakiehdotuksia käsittelemään ja totesi niistä parikymmentä perusturvaa loukkaavaksi, niin että ne olisivat joko olleet lepäämään jätettävissä tai, jos nykyiset perusoikeusnormit olisivat olleet voimassa, lait olisi todettu niiden vastaisiksi. Sikäli ei Ahon hallituksella ole minkäänlaista syytä lyödä rintoihin. Yhteisenä huolena eduskunnalla pitäisi olla sen, miten pidetään hyvinvointivaltion perustat kunnossa, miten ohjataan yhteisestä pussista maksettavaa rahavirtaa kaikkein eniten tarpeessa oleville.

To i n e n v a r a p u h e m i e s (koputtaa):
Kaksi minuuttia!

Ed. H y s s ä l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensin ed. Johannes Koskiselle korjaisin: Edustajalla on väärä käsitys. Tarveharkintaisista etuuksista nimenomaan poistetaan pienimmätkin päivärahat, mutta maksuun pannaan ansiosidonnaisessa vielä pieni päiväraha, vaikka se voi olla 5 penniä per päivä; tarveharkintaisesta järjestelystä nämä poistetaan. Eli kyllä siinä on selvä ristiriita.

Ed. Tiusaselle toteaisin, kun hän sanoi, että masennus passivoi, että olemme varmaan kaikki sitä mieltä. Tuleeko mieleen, että pitäisi säätää sitten laki, että ei saa masentua? Nämä asiat kuitenkin ovat synkkiä. Kun hän syytti minua, että sv-lain käsittelyssä toimintani olisi ollut vastuutonta, niin sanoisin: päinvastoin. Olin valiokunnassa kuuntelemassa lukuisia asiantuntijoita ja voisin todeta, että MS-liitto, jota pidän erittäin suurena asiantuntijana omassa asiassaan ja joka koostuu juuri niistä potilaista, joita tämä asia koskee, oli ehdottomasti sitä mieltä, että korvaukset olisi tullut säilyttää sairausvakuutuksen piirissä. Siinä olivat juuri ne argumentaatiot, jotka aikaisemmin mainitsin. En voi vähätellä potilasyhdistysten asiantuntemusta näissä asioissa.

Ed. K u o p p a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on muutamia suuria periaatteellisia kysymyksiä, nimenomaan se, että osalta ihmisistä evätään käytännöllisesti katsoen kaikki mahdollisuudet toimeentuloturvaan, myös harkinnanvaraiseen toimeentuloturvaan. Sitähän tämä laki itse asiassa merkitsi, kun se hyväksyttiin.

Toinen asia on se, että laissa on selviä epäkohтия, jotka pudottavat eräitä ihmisryhmiä kokonaan sairauspäivärahan ulkopuolelle. Valiokuntakäsittelyssä tulivat esille esimerkiksi nuoret työllistetyt työntekijät, jotka eivät ole ehtineet ansaita vielä sitä 5 000:ta markkaa, mikä on edellytyksenä sairauspäivärahan saamiseen. Jos he sairastuvat sitä ennen, he jäävät kokonaan ilman sairauspäivärahaa. Jos he olisivat ehtineet olla pitempään töissä, he saisivat, mutta jos he sairastuvat ensimmäisen kuukauden aikana, he jäävät ulkopuolelle. Näin ollen on selviä ryhmiä, jotka putoavat pois. Mielestäni tällaiset selvät epäkohdat pitäisi korjata, koska ne selvästi todetaan.

Ed. A i t t o n i e m i: Rouva puhemies! On ehkä syytä palauttaa mieleen eräs keskustelu, joka alkuperäisen lain muuttamisen yhteydessä täällä vuodenvaihteessa oli. Ed. Zyskowitz kokoomuksesta edusti aikanaan sitä kantaa, että sellaiset eivät tarvitse vähimmäispäivärahaa, joilla ei ole tuloja. Hän perusteli muutosta tällä kylmällä tosiasialla. Se kanta täällä kuitenkin käsitykseni mukaan silloin voitti ja laki tällaisena hyväksyttiin, kuin se valitettavasti on hyväksyty, että tämän vähimmäispäivärahan tarkoituksena on korvata sitä työpanosta, joka jää toteuttamatta esimerkiksi kotona, ja toisaalta niitä kustannuksia, joita sairauteen joka tapauksessa liittyy, vaikka yleinen sairausvakuutus tietysti lääkekulujen ym. osalta tulee mukaan. Tämä oli pohjaosa, mutta esimerkiksi kokoomuksen todella kylmä kanta, mille laki rakentuu, oli aika kammottava.

Ed. T i u s a n e n: Totean, että vasemmistoliiton kannanmuodostus on uskomatonta, suorastaan sääliä, jos muistetaan, millä tavalla te köyhää ja sairasta ihmistä puolustitte aikaisempien hallitusten aikana. Nyt te olette täydellisesti kääntäneet takkinne. Ei se vielä mitään, ed. Tiusanen. Nyt te vaaditte, että meidän pitäisi vielä olla iloisia siitä, kuinka te olette kääntäneet takkinne ja kääntäneet takamuksenne tavalliselle perusturvan varassa olevalle köyhälle ihmiselle, jota nimenomaan keskusta on aina puolustanut. Se on jo kohtuutonta, että meidän pitäisi täällä

hyppiä ja riemuita siitä, että te olette vallanhimossanne kääntäneet takkinne, vallanhimossanne, joka ei näytä tuovan järkeä päähän myöhemminkään, että siitä vallanhimostanne luopuisitte, kun kaikki on menossa päin sitä, mitä en kehtaa sanoa. Ajatelkaa pikkuisen, ed. Tiusanen! Arvostan teitä kansanedustajana, mutta älkää mahdolltomuuksiin sentään menkö, että meidän pitäisi teidän onnettomuudestanne vielä iloita.

Ed. T i u s a n e n: Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi tahallisesti nyt käsittää väärin. Kuitenkin toistan tämän asian. Ongelmiahan on tässä yhteiskunnassa, ja ne aiheuttavat aivan luonnollisesti ihmisissä masentuneisuutta. Sitä ei pidä eikä voi kieltää lailla. Ed. Hyssälä tietää sen. Mutta on vastuutonta, että luodaan vielä sellaisia uhkakuvia kuin esimerkiksi beetainterferonista, jonka käyttö ja määrääminen edelleen on samojen lääkäreiden käsissä kuin tähänkin saakka, jonka maksut kokonaisuudessaan jäävät sairaanhoitopiiriin maksettaviksi, ja potilaat saavat, kuten ennenkin, tämän lääkkeen. Tähän yhteen kohtaan haluan kiinnittää toistuvasti huomiota, kun te otitte tämän asian esille. Tämän haluan tuomita.

Yhdyn huoleen, joka varmasti on jakamaton paikalla olijoiden kesken, että pienituloiset, vähäosaiset ihmiset ovat joutuneet liikaakin ja joutuvat liikaa myös tämän hallituksen aikana maksamaan yhteisestä savotasta, mistä Suomi yrittää nyt selviytyä, tästä taloudellisesta tilanteesta. Siitä olemme samaa mieltä. Niin kuin sanoin aikaisemminkin, istuvan hallituksen ohjelman se kohta, jossa todetaan, ettei kaikkein huonoimmassa asemassa olevien asemaa pidä heikentää, ei ole tullut kyllin hyvin toteutetuksi. Tämä on yksi asia, josta olemme samaa mieltä.

Ed. Hyssälä varmaan ymmärtää, mitä tarkoitan. On väärin johdattaa ihmiset sellaiseen turvattuudentunteeseen, joka ei ole pakollista eikä välttämätöntä. On paljon muutakin ongelmaa. Miksi luomme niitä keinotekoisesti? Voimme vaikka lehtien palstoilla jatkaa, ed. Hyssälä, tämän asian analysointia.

Ed. V i l j a m a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun koko sairausvakuutuslakia muutettiin viime vuoden puolella, muutokseen kirjattiin vaatimus, että sosiaali- ja terveysministeriössä seurataan lain vaikutuksia. Myös valiokuntakäsittelyssä ongelmia kävi ilmi ja todettiin, että seurataan, syntyykö välinputoajaryhmiä, ja kaikki ryhmät, asevelvolliset ja

muut, jotka yksittäiset edustajat toivat esille, tarkistettiin. Väitetyn kaltaista ryhmiin kohdistuvaa putoamista ei ollut havaittavissa. Edelleen seurataan lain toimivuutta.

Ed. Rehn (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Tiusaselle suosittelisin keskustelua Kelan työntekijöiden kanssa. Heidän arkipäiväänsä ovat vähempiosaisten huolet myöskin, ja siellä jos missä näkee, että näkymät ovat synkät, mikäli ei ed. Tiusasella ole kosketuspintaa vähäosaisten kanssa muulla tavoin.

Ed. Huuhtanen: Arvoisa puhemies! Ed. Tiusanen edustaa täysiveristä perillistä, mitä tulee sensuuripuolueiden historiaan. On kyllä aika erikoista, että me tässä talossa emme saisi puhua epäkohdista, ilmiselvistä epäkohdista. Onhan tämä nyt aika erikoinen mielipide! Alakaa nyt innostaa suomalaisia jollakin tavalla! Teillä on nyt valta käsissänne, mutta mitään olennaista ei ole tapahtunut. Kaikki menee jopa huonompaan suuntaan, puhumattakaan, että vähintään junaan paikoillaan.

Ed. Johannes Koskinen vertaili edellistä hallitusta ja päätöksentekoa tässä talossa. Ed. Koskinen vertailu on hyvin ontuva. Viime vaalikaudella me teimme erilaisessa päätöksentekojärjestelmässä päätöksiä täällä. Siinä suhteessa perusturva oli korkeamman suojan takana, kuin se nyt on. Toisaalta siihen liittyi myöskin sellaisia ongelmia, joihin oli syytä tarttua. Emme me voi pitää sosiaaliturvaa muuttumattomana, joiltakin osin on pakko tehdä muutoksia, mutta ei siihen suuntaan, että ne henkilöt, jotka ovat kaikkein suurimmassa tarpeessa, menettävät etuuksiaan. Sen sijaan niiden etuihin, joilla on menestymisen mahdollisuudet ja selviytymismahdollisuudet yhteiskunnassa, ei puututa millään lailla.

Ed. Tiusanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt vähän dialogia keskustan ryhmän kanssa. Ed. Huuhtanen, itse toimitte sosiaali- ja terveysministerinä. Viime hallituksen aikana, jos puhumme lääkkeitä, esimerkiksi astmalääkkeiden korvausprosenttia pudotettiin. Se johti osaltaan siihen, että tietty osa potilaista ei näitä lääkkeitä enää samalla tavalla pysty käyttämään tai halua käyttää kuin aikaisemmin, taloudellisista syistä. Tämä on fakta. Näitä ongelmia on ollut aikaisemminkin. Ed. Huuhtanen, en halua sensuroida ongelmista keskustelua.

Ennen kuin ed. Rehn lähtee — hän on ovelta juuri menossa — toteaisin, että viime maanantaina olin Lappeenrannan — Haminan Kelassa. Pidän viikoittain itse lääkärin vastaanottoa ja tapaan potilaita, huonossa asemassa olevia, huono-osaisia ihmisiä. Olen tehnyt tätä 20 vuotta, ja nimenomaan näitä löytyy myös Kymen läänistä.

Haluaisin todeta, että kun ed. Hyssälä, joka nyt ei ole paikalla, on nostanut sellaisen asian ongelmaksi, joka ei tällä hetkellä ole ongelma, eli beetainterferonin, tässä on älyllistäkin epärehellisyyttä, ed. Huuhtanen, ja tätä minä kritisoin. Teidän lauselmanne jostakin sensuuripuolueesta on hyvin alhaista ja typerää, jonkinlaista demagogiaa, jolla ei ole mitään tekemistä substanssin kanssa. Meillä on tavattomasti ongelmia. Tämäkään asia ei ole ongelmaton. Tätä asiaa sopii kritisoida, mikä liittyy vähimmäispäivärahaan. Sitä kukaan ei kiellä. Itse kritisoin ed. Hyssälää siitä, että hän nostaa sellaisen asian ongelmaksi, joka sitä ei ole, nimenomaan MS-potilaat. Hän puhui potilasyhdistyksestä. Tietysti ihmiset joutuvat epävarmuuden tilaan tämän asian takia, koska tätä asiaa ei ole avattu ja annetaan vielä väärää tietoa. Tämä asia pitää vielä tarkemmin selvittää. Se ei tapahdu tietysti tässä istunnossa, mutta myöhemmin.

Ed. Viljamaa (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivoisin, että vähän asiallisemmin suhtauduttaisiin, jos todellisia väliinputoajaryhmiä on. Valiokuntatyöskentelyssä meille annettiin se kuva, että niitä ei ole. Minä korostaisin myös, että jos ed. Huuhtasen, joka on Kelan valtuutettujen puheenjohtaja, todella havaitsee, että väliinputoajaryhmiä on paljon, hänen tulee toimia myös tässä mielessä ja Kelasta saattaa tietoa sosiaali- ja terveysministeriöön. Minusta tuntuu, että tämä keskustelu on nyt todella mäsäilyä olemattomilla ongelmilla.

Ed. Huuhtanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tilanteessa on syytä muistaa, mistä loppujen lopuksi puhumme. Alkää, ed. Tiusanen, kiinnittäkö huomiota sellaisiin asioihin, jotka eivät ole käsiteltäviä asioita ollenkaan! Te tavallaan pakoitte vastuuta, kun meidän pitää puhua sairauspäivärahan minimitasosta, siitä minkälainen raha kuuluu suomalaiselle silloin, kun hänet sairaus yllättää. Me olemme sitä mieltä, että sen pitää olla vähintään 63 markkaa vuorokaudelta, ja te olette sitä mieltä, että on joukko, jolle ei tarvitse antaa mitään. Te kannatatte sitä linjaa, ja me kannatamme tätä

linjaa. Älkää sotkeko nyt asioita sillä tavoin, että puhutaan beetainterferonista tai joistakin muista harvinaisuuksista, joista ihmiset eivät ymmärrä yleensä kovinkaan paljon. Puhutaan tämä asia nyt halki ja todetaan, että hallituksen linja on kova, kansaa jakava ja syrjäytyneisyyttä edistävä.

Ed. P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Oli aika mielenkiintoista kuunnella äskeitä keskustelua. Mielenkiintoiseksi käydyn keskustelun teki muun ohella se, että paikalla oli joukko edustajia, jotka yrittivät väen väkisin kääntää keskustelun kärjen ja ytimen pois siitä suuresta periaatteellisesta asiasta, jonka kanssa ollaan nyt tekemisissä, pois huomion kärjen siitä tosiasiasta, että hallitus on oman arvopohjansa mukaisesti tässäkin tekemässä ratkaisua, jolla se ottaa eniten niiltä, jotka ovat kaikkein heikoimman yhteiskunnallisen turvan, perusturvan, varassa. Ei tämä päätös nyt ole ainutkertainen. Näitä on täällä nähty viime vuoden aikana pilvin pimein. Tämä on linjassa monien muiden, aikaisemmin käsiteltyjen päätösten ja ratkaisujen kanssa.

Mutta vaikka näin on, vaikka näitä ratkaisuja on monta hallituspuolueiden voimin viety läpi, siitäkin huolimatta tämänkin asian yhteydessä jälleen kerran on syytä pysähtyä noteeraamaan, pysähtyä huomioimaan se tosiseikka, että tälläkin ratkaisulla hallitus todella ottaa niiltä, jotka ovat kaikkein heikoimmassa asemassa. Ei tämä ole, ed. Tiusanen, jolle näyttää olevan muillakin asioita, mitään pessimismin lietsomista. Ei se sitä ole, jos tähän arvokeskusteluun eduskunta haluaa puuttua. Jos jonkun tehtävä onkin käydä sitä keskustelua, se on juuri eduskunnan tehtävä. Annan arvon niille, jotka myös hallituspuolueiden puolelta vaivautuvat olemaan keskustelussa tällaisen asian yhteydessä.

Minä palautan vielä mieleen sen, sanoisiko, kokonaisuuden, jonka puitteissa tätäkin ratkaisua ollaan tekemässä. Minä voisin ymmärtää jollakin tavalla vielä sen, jos ainakin harkittaisiin koskemista alimpaankin perusturvaan siinä tilanteessa, että kaikkein vahvimmassa ja vauraimmassa asemassa olevien ihmisten etuuksiin puututtaisiin. Mutta, ed. Tiusanen ja muut, näinhän ei käy, näinhän ei tapahdu, vaan täsmälleen päinvastoin. Monet niitten ihmisten etuudet, jotka koskevat kaikkein vaurainta kansanosaa, kohenevat samaan aikaan, kun te otatte tuhansilta ihmisiltä heidän ainoan sairausturvansa kokonaan pois.

Tämä on suuri yhteiskunnallinen arvovalinta, ja sillä tiellä, ed. Tiusanen, teidän ja monien muiden vasemmistoliittolaisten näkeminen on meille suuren hämmennyksen aihe. Sen hämmennyksen julkilausumisen tärkein paikka on eduskunta. Siitä syystä me olemme täällä äänessä. Siitä syystä me haluamme muistuttaa tämänkin asian käsitellyn yhteydessä siitä arvovalinnasta, jonka puolesta te olette kohta, kun toisen käsitellyn hetki tulee, nappia painamassa.

Kun sanon, että joidenkuiden toisten etuudet paranevat, sille sanomiselle tietysti täytyy osoittaa joitakin todisteita. Teen sen nyt. Ansiot ensinnäkin paranevat osalla kansaa, niin kuin kaikki hyvin tiedämme, ja myös sairausturva paranee osalla. Niiden ihmisten sairausturva, jotka ovat kaikkein parhaassa asemassa ja joiden ansiot lisääntyvät, kohenee siihen verrattuna, mitä se on aikaisemmin ollut. Samaan aikaan tämän kanssa tällaisen ratkaisun tekeminen, jota nyt ollaan viemässä satamaan, on perin eriskummallista. Jälleen kerran palaan siihen arvovalintapohjaan, jonka tämä hallitus on oman toimintansa ohjeeksi ottanut.

Minäkin haluan jonkin verran hypätä täsmälleen nyt käsitellyssä olevasta asiasta toiseen ja ajankohtaisempaankin asiaan eli työttömyysturvaan, joka on monien kammareitten, sanoisiko, esityslistalla tänä päivänä. Myös niissä asioissa tehdyt ratkaisut hallituksen puolelta noudattavat sitä samaa arvovalintalinjaa, joka jo äsken tuli todistetuksi.

Kun hallitus leikkasi miljardin — siis korostan: en puhu 600 miljoonasta tai 800 miljoonasta, vaan puhun miljardista markasta — kaikkein heikoimmassa asemassa olevien työttömyysturvasta, siis puoli miljardia markkaa peruspäivärahasta ja puoli miljardia markkaa työmarkkinatuesta, ei silloin kovin suurta mekkaointia löytynyt hallituksen puolelta. Oli toki siellä ryhdikkäitä edustajia, mutta laajemmin ei sellaisia löytynyt, eivätkä myöskään työmarkkinajärjestöt uhanneet lakolla, eivät uhanneet. Tämä kertoo myös selvää kieltä siitä, että eduskunnan todellakin, ed. Tiusanen, näissä asioissa on oltava jämereä ja käytettävä omaatuntoa ja tehtävä ne arvovalinnat, joiden tekeminen ymmärrettävästikään ei kuulu niin laajasti esimerkiksi ammattiyhdistysliikkeelle, kuin se meille eduskunnassa kuuluu.

Arvoisa puhemies! Näillä ajatuksilla haluan tukea hyvin vankasti sitä aloitetta, jonka ed. Huuhtanen on tehnyt. Minä toivon, että ennen kaikkea vasemmistoliiton edustajat — ja miksei

muualtakin, mutta olen menettänyt toivoni tämän tyypisissä asioissa monien muiden hallituspuolueiden ryhmien suuntaan — voisivat tulla ed. Huuhtasen esityksen taakse.

Ed. L a h t e l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Pekkariselle voisi todeta sen verran, että ei kai Suomen keskustankaan paita ihan puhdas liene, koska edellinen hallituskausi ilmeisesti oli hyvin keskustavetoinen ainakin pääministerin osalta ja monen linjauksen osalta. Sinä aikana olisi muun muassa voitu korjata niitä epäkohtia, jotka liittyvät hyvin moneen sosiaaliturvaetuuteen siinä mielessä, että pääomatuloja ei otettu huomioon vähentävänä tekijänä. Ymmärrän Suomen keskustan kannan, miksi niin ei ole tehty, koska se edustaa hyvin paljon näköjään pääomapiirejä. Joskus jopa tuntui ainakin edellisen hallituksen aikana, että se on vahvasti jopa oikeammalla kokoomuksesta. Siinä mielessä jatkossa koko sosiaaliturvan rahoituksen kannalta on minusta tärkeätä, että pyritäisiin siihen, että myös pääomatulopuoli katsottaisiin tarkkaan samalla tavalla kuin ansiotulopuolikin, jolloin päästäisiin oikeudenmukaisuuteen näissä ratkaisuissa.

Missään tapauksessa en ole hirveästi puolustamassa tätä lakiesitystä, koska se on tarkoituksenmukaisuussyistä tehty. Tosin se on niille ihmisille, jotka menettävät kuusikymppiäkin kuukaudessa, kova paikka, kun he elävät jo muutenkin hyvin toimeentulon rajoilla.

Ed. H y s s ä l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Heti toteaisin ed. Lahtelalle, kun hän puhui tarkoituksenmukaisuussyistä, että ihmettelen, että tarkoituksenmukaisuus kuitenkin kaikkein köyhimpien kohdalla otetaan käyttöön, mutta ei oteta ansiosidonnaisella puolella, missä pienet maksatukset ovat edelleen voimassa.

Ed. Pekkarinen puhui perusturvasta. Nyt todellakin on niin, että kansalaisten perusturvaa ollaan hallitsemattomasti purkamassa pala palalta. Me emme tiedä, mikä siellä loppupäässä meitä kohtaa. Kysymyksessä ovat vakavat sosiaaliturvajärjestelmään liittyvät romuttamisaikeet, joita juuri ollaan tekemässä. Tämä on todella paljon laajempi kysymys kuin yksittäinen lääke tai lääkkeet. Tässä on kysymyksessä kansanvakuutusjärjestelmä, ja tähän on suhtauduttava erittäin vakavasti.

Mielestäni valiokunnassa myös asiantuntijat olivat sitä mieltä, että kysymyksessä on vakuu-

tusjärjestelmän pohjan muuttaminen, koko tämän systeemin muuttaminen silloin, kun täältä otetaan pienimmät edut pois. Tässähän toimeentulotukiluukuille edelleen kasataan ihmisiä, eikä tiedä enää, kuinka monelle sadalletuhannelle lähiaikoina näistä kaikista, kun huonoimmin toimeen tulevilta otetaan, taas kasautuu ongelmia, miten se tulee vaikuttamaan yhteiskunnan syrjäytymiskehitykseen jne. Sitä voimme vain aavistella.

Ed. P e k k a r i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Lahtelan puheenvuoro osoitti, että hänen sydämensä sykkii sille asialle ymmärtämystä, että tämäntapaisiin leikkauksiin ei pitäisi mennä, joita hallitus on jo tehnyt ja tässäkin nyt on lisää tekemässä. Minä toivon ed. Lahtelalle voimia siinä henkilökohtaisessa kilvoittelussa, jota hän ilmeisesti käy tämän asian tiimoilta ennen lopullista äänestämistä.

Mitä tulee edellisen hallituksen ratkaisuihin, ed. Lahtela, minun muistissani ei ole, että sairauspäivärahan tai työttömyyspäivärahan alinta tasoa niissäkään oloissa, joissa talous romahti alta pois, edellinen hallitus olisi ollut viemässä alas. Niiden absoluuttisten määrien leikkausesityksiä en muista tapahtuneen. Jos joku muistaa, niin minusta, kun nyt on näinkin paljon yleisöä lehtereillä, olisi hyvä, että asianomainen kertoisi. Indeksien jäädyttämiset olivat jossakin vaiheessa esillä, mutta absoluuttisten markkamäärien leikkaamisia, niitä nyt tapahtuu, minä en todella muista tapahtuneen niiden neljän vuoden aikana, jolloin olin hallituksen jäsenenä.

Ed. P u h j o : Arvoisa puhemies! Se, että lakiesitys on nyt käsittelyssä, osoittaa aika selkeästi, että lain laadinta ja lain laadinnan taso on aika heikolla tolalla. Joulukuussa tehtiin sairausvakuutuslakiin muutoksia, ja kun vain muutama kuukausi on mennyt, nyt jo tehdään uusia. Tällaiseen lainlaadintatyyltiin ei pitäisi jatkossa eduskunnan sortua, mutta toisaalta olen vähän pessimistinen. Näyttää niin monien muidenkin lakien kohdalla käyvän vastaavasti, että melko pian joudutaan korjaamaan, kun jokin laki väkivalloin on viety lävitse.

Ed. Johannes Koskinen antoi ymmärtää puheenvuorossaan, että perusoikeuksien kannalta kaikki on oikeastaan kunnossa eikä olisi niin muodoin mitään epäselvyyttä ja ongelmana olisi vain nyt tämän lain kohdalla se, että voitaisiin ihmisten masentuneisuutta vähentää, kun 60

markan sairausvakuutusmaksu kuukaudelta poistettaisiin eikä väki sitten vihastuisi.

Tässä kohdassa mielestäni olisi hyvä muistaa voimassa olevan lain laadinta ja sen käsittelyn aikana ollut aika rankkakin perusoikeuksien huono kunnioittaminen. Kun lakeja laadittiin, unohdettiin täysin, mitä hallitusmuodossa mainitaan, että jokaisella — korostan nimenomaan sanaa ”jokaisella” — on oikeus perusturvaan muun muassa sairauden kohdatessa. Tällöin perustuslakivaliokunnassa annettiin ymmärtää päätösten pohjalta, että ”jokainen” tarkoittaa-kin sitä, että jos on kaksi kuukautta sairastanut, vasta pääsee sairausvakuutuksen vähimmäispäivärahan piiriin, kun on tienannut jopa 5 000 markkaa vuodessa. Tässä yhteydessä on syytä myös muistaa, että 80 prosenttia sairauksista kestää alle kaksi kuukautta, jolloin vain 20 prosentille vähätuloisista tulee tämä pieni päiväraha. Nyt valiokunnassa on keskusteltu, pitäisikö asiaan ottaa perustuslakivaliokunnan lausunto. Se on tietenkin ollut aiheellista keskustelua, mutta ihmetyttää päätös, ettei lausuntoa kuitenkaan pyydetty.

Vaikka tämä epäoikeudenmukainen ja pieni päiväraha poistetaan, täytyy muistaa, että se poisto on sataprosenttinen. Sellaista tulkintaa on perustuslakivaliokunnassa asiantuntijoiden taholta esitetty, että jos jokin etuus pienenee 30 prosenttiakin, pitää heti harkita uudistusta siltä kannalta, polkeeko se perusoikeuksia.

Jotenkin ihmetyttää, että hallituspuolueet puolustelevat uutta lakiesitystä. Päinvastoin meidän pitäisi miettiä toisaalta, miten saataisiin kokonaan kumottua perusoikeusheikennykset, mitä lakiesitys aiheutti näinkin naurettavia pienten päivärahojen maksamisessa, mistä nyt on ollut puhe.

Ed. Räsänen: Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni hallituksen esitys on osoitus siitä, että minimipäivärahan poisto ja siirtyminen tarveharkintaiseen sairauspäivärahajärjestelmään oli virhe. Pienituloisten ihmisten alle 2 markan ja 40 pennin suuruiset päivärahat herättävät varmasti etuuden saajissa suurta ihmetystä ja vihaa, kuten ed. Johannes Koskinen vakuuttavasti todisti.

Olen kyllä hallituksen esityksen kanssa samaa mieltä siitä, että tämän suuruinen päiväraha alkaa olla järjestelmälle lähinnä hallinnollinen ja tekninen haitta. Tämän suuruisen etuuden esiintymisen olisi sen sijaan tullut ja pitänyt johtaa vakavaan asian uudelleentutkimiseen ja riittävän vähimmäispäivärahan palauttamiseen. Mies-

täni ed. Huuhtasen lakialoite on hyvä malli tähän suuntaan.

Sairauspäivärahan leikkaus olisi nimittäin aivan yhtä hyvin voitu toteuttaa saman suuruisena muutoinkin kuin leikkaamalla vain kaikkein pienimpiä etuuksia, jotka valtaosin kohdistuvat kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin kansalaisiin, eivät suinkaan varakkaisiin kotirouviin, joista lain käsittelyn yhteydessä paljon puhuttiin. Näitä on vähän tässä joukossa. Suurin osa on todella syrjäytyneitä ryhmiä.

Itselleni ei olisi juolahtanut mieleenkään sellainen leikkausmahdollisuus, että esimerkiksi 60 markan suuruinen päiväraha poistetaan tai pidetään ihmiset kaksi kuukautta sairastamassa omaan piikkiin, jotta esimerkiksi 300 markan sairauspäiväraha voitaisiin pitää ennallaan.

Ed. H y s s ä l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin ed. Räsäselä toden-
nut, että kun asiaa argumentoidaan hallinnollisella säästöllä, niin olen tarkastanut säästömäärän, ja on ilmoitettu sen olevan noin 11 500 markkaa per vuosi. Se, mitä asiassa säästetään, on miljoona markkaa. Hallintokuluilla asiaa ei siis voida perustella ja todellakin säästö kohdistuu kyllä ihan varmasti perusturvaan.

Ed. Puisto merkitään läsnä olevaksi.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Kun olen kuunnellut tätä keskustelua, olen tehnyt kaksi huomiota.

Ensinnäkään hallituspuolueiden kansanedustajista kukaan ei ole sinänsä tätä asiaa puolustellut. Ehkä ed. Johannes Koskinen ikään kuin perusteli asiaa. Mutta sinänsähän paikallaolijoiden kohdalta tai muutenkaan tätä linjausta ei voida perustella eikä pitää hyvänä, että pienituloisten ihmisten asemaa yleensä heikennetään ja heillä maksatetaan yhteiskunnallisia menoja ja tätä konkurssipesää, jossa Suomi-niminen valtio ja Suomen valtiontalous nyt kuitenkin tiettyssä mielessä ovat.

Toinen huomio on se, että asia on tullut myös vähän tällaiseksi yleisemmäksi keskusteluksi, ja sen vuoksi muutama huomio vielä.

Kuulun itse niihin, jotka haluavat puolustaa kansanvakuutusjärjestelmää, ja näen Kelan tulevaisuuden ja olemassaolon hyvin tärkeänä asiana. Ed. Huuhtanen, joka on Kelan valtuutettujen puheenjohtaja, on paikalla ja tietää, että tiettyjä

paineita Kelaa kohtaa on koko ajan ollut. Näitä paineita haluamme olla yhdessä estämässä ja miltätoimässä.

Keskustelussa on otettu esiin, kuten ed. Huuhtanen sanoi, se että nyt puhutaan pienistä asioista, jos puhutaan joistakin tietyistä lääkkeistä. Asia, jonka haluan nostaa esiin, on sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisvaltainen kehittäminen. Sen piilossaolo ja poissaolo on toki tosiasia. Sitä ajatusta ei ole päästy ikään kuin prosessoimaan. Näitä ajatuksia varmasti täällä eduskunnassa pitää, myös täällä suuressa salissa, tuoda esiin, ja tässä uskon, että yli puoluerajojen, hallitus- ja oppositiorajojen löytyisi aihetta yhteiseen miettimiseen ja yhteiseen pohdintaan.

Kun puhumme rahoituksesta — täällä moni edustaja on todennut, etenkin ed. Huuhtanen, että pitäisi ottaa esimerkiksi ansiosidonnaisesta turvasta — itse edustan enemmänkin sitä näkökulmaa, että pitäisi ottaa sieltä, missä todella on, mitä ottaa. Ottaa pitäisi esimerkiksi niiltä yrityksiltä, jotka ovat nyt tuottaneet vahvaa voittoa; vientiyritykset ovat osoittaneet suuria miljardi-voittoja. Tämähän on pohdintaa, ja tämän tyyppiseen pohdintaan pitäisi löytyä myös oppositiosta tukea eikä niin, että vain otetaan joltakin toisen laatuselta työttömältä, vaan pitäisi ikään kuin tuoda yhteiseen kassaan, valtion kassaan, budjetin ulkopuolelta varallisuutta. Tämä on hyvin tärkeä asia tietyksi.

Lopuksi vielä haluaisin sanoa pari sanaa lääkkeistä, koska ne ovat hyvin keskeinen huoli. On todellakin niin, ed. Huuhtanen, että edellisen hallituksen ja nykyisenkin aikana jatkuvasti ihmisten mahdollisuudet hankkia tarvitsemansa lääkkeet ovat huonontuneet. Tämä olisi varmasti hyvin tärkeä asia Kelan kannalta. Tässä ikään kuin viestitän Kelan valtuutettujen puheenjohtajalle ja molemmille sosiaali- ja terveysministereille, että tulisi uudennaisia esityksiä sairausvakuutuksen korvausprosenttien nostamiseen. Tämä koskee — enkä malta olla sitä sanomatta — esimerkiksi niitä lääkkeitä, joita käytetään vatsakatarin tai mahalaukun haavauman hoitoon. Tiedämme, että tämä sairaus kehittyy vatsalaukun syöväksi, mutta kuitenkin niiden lääkkeiden, joita prosessin katkaiseminen edellyttää, korvausprosentti on 50. Eli niitä ovat nämä H₂-estäjät ja -salpaajat jne., tällaiset hyvin hyvin kalliit lääkkeet, joita ihmisillä ei ole mahdollisuutta hankkia. Näin ollen totean, että lääkekeskustelu lähti ed. Hyssälän puheenvuorosta, mutta mielestäni se ei ole ollenkaan ollut turhaa, se on tärkeätä.

Lopuksi ikään kuin kädenojennuksena oppo-

sitiopuolue keskustalle toistan vielä sen, että kun kohdassa ”Sosiaali- ja terveyspolitiikka sekä työelämän kehittäminen” hallitusohjelmassa lukee, että ”ei heikennetä kaikkein heikko-osaisimpien turvaa”, kun erilaisia etuuksia ja tulonsiirtoja sovitellaan yhteen ja tarkastellaan. Varmasti olemme yhtä mieltä siitä, että hallitus ei ole tätä kohtaa pystynyt omassa ohjelmassaan kylliksi noudattamaan.

Ed. H u u h t a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en ymmärrä, mitä ed. Tiisanen tällä kädenojennuksella tarkoitti. Oma käsitykseni on se, että hallitusohjelmassa on ns. yleinen liturgiaosa, jossa luvataan plää plää plää jne., jota ei ole tarkoitettukaan toteutettavaksi. Mutta, ed. Tiisanen, olisitte lukenut vähän eteenpäin. Siellä yksityiskohtaisesti on sanottu, että leikataan juuri vähäosaisilta sitä ja tätä eikä kosketa suurituloisiin millään lailla. Tämä olisi ollut se tärkeä osa.

Ruvetaan vain keskustelemaan, kyllä se meille passaa, mutta kyllä kai, ed. Tiisanen, tiedätte jo tämän talon työskentelytavat. Hallituksen tulee tehdä esityksiä, niin kuin se on tehnytkin. Se on tehnyt tässäkin tapauksessa aivan käsittämättömän esityksen, epäsosiaalisen ja epäoikeudenmukaisen esityksen, ja te olette sitä tukemassa. Katsotaan nyt äänestystä, todennäköisesti olette hallitusrintamassa.

En todellakaan haluaisi lääkkeistä puhua kovinkaan paljon, koska se ei kuulu tähän asiaan, mutta kun vetoatte vastaamaan jollain tavoin Kelan valtuutettujen puheenjohtajana, niin muutama sana niistäkin. Lääkekorvauskäytäntöä muutettiin edellisellä hallituskaudella. Joittenkin lääkkeitten korvausprosentit jopa nousivat ja joittenkin laskivat. Tällaista elämistä tapahtui. Kaikki tämä tehtiin niistä välttämättömistä säästötarpeista, jotka te olette nyt hyväksyneet. Viime kaudella te sanoitte joka asiaan: Ei saa säästää! Saitte tällä politiikallanne valtaa tässä talossa, ja nyt kun olette vallassa, teette tämmälleen joka ikisen säästön ja menette huomattavasti pitemmälle ja toteutatte epäsosiaalista politiikkaa tässä talossa. Näinhän tämä kulkee, ed. Tiisanen.

Ed. Tuomioja merkitään läsnä olevaksi.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ed. Tiisanen puhuu abstrakteja, puhuu niitä näitä

peittääkseen alkupuheenvuorossaan tekemänsä pahat ylilyönnit siinä, kun hän sanoi, että meidän pitää kansalle — ei sanataarkasti näin, mutta sitä tarkoittaen — valehdella kaikki toisin päin, musta kirkkaaksi, vaikka sellaista ei olisikaan. Nämä ovat aika käsittämättömiä puheita.

Viitataan tällaiseen valoisaan elämännäkemykseen. Sellainen on viimeksi Suomessa ollut keväällä 1995, jolloin Ahon hallitus loppeteli hallituskauttaan. Silloin ihmisillä oli kirkas katse tulevaisuuteen. Ahon hallituksen aikana tehtiin synkkiä asioita, ed. Tiusanen. Ne oli pakko tehdä, mutta valoisa katse oli keväällä 1995 eteenpäin, kunnes tuli Lipposen hallitus, joka hallitusohjelmassaan sanoi, että vähäosaisten turva säilytetään jne. — ei näillä sanoilla mutta sitä kuitenkin tarkoittaen. Toisella kädellä se välittömästi löi sairausvakuutuksessa, lapsilisissä, kotihoidon tuessa ja monessa monessa muussa sellaisen lukon suomalaisten kurkkuun, että kyllä kaukokatseisuus ja valoisuus, ed. Tiusanen, hävisivät.

Tätä Lipposen hallituksen tyrmäyspakettia nauttivat suomalaiset vieläkin, eikä tule iloisuutta sillä, ed. Tiusanen, että vähätellään huonoja asioita ja korostetaan hyviä ja valehdellaan ihmisille. Se on täysin järjetön asia. Te olette vieneet suomalaisen yhteiskunnan sellaisille reunoille, että siinä ei ole kuin musta tulevaisuus tällä hetkellä valitettavasti. Toivottavasti parempaa on tulossa.

Kun ed. Rask alkaa täällä lähiminuutteina esitellä jotakin, niin jos te puhutte jostakin sairausvakuutuksen lapsikorotuksen poistamisesta ja muista, muistakaa myös, että lapsilisiin tuli korotuksia nimenomaan vähäosaisia auttaen. Toisin sanoen tuokaa myös ne plussapuolet esille ja tehkää yhteenveto, ed. Rask. Te ette missään tapauksessa löydä mitään sellaista, mitä vihjaillette löytävänne, eli että Ahon hallituksen aikana perusturvaan olisi puututtu.

Ed. R a s k : Rouva puhemies! Ed. Pekkarinen pyysi oikein kertomaan, jos joku muistaa jonkun asian, mitä edellinen hallitus teki. Minä voin kertoa, kun muistan. Asia koskee nimenomaan lapsilisiä. Nimittäin edellisen hallituksen aikana lapsilisät luettiin toimeentulotuen normiin kuuluviksi. Suomeksi sanottuna tämä tarkoittaa sitä, että niiden perheiden, jotka saavat toimeentulotukea, eli köyhimpien perheiden, toimeentulo pieneni lapsilisan määrällä. Sitä se tarkoittaa.

Leikkauksia, joita nyt on tehty, ei toki voi

puolustella mitenkään sosiaalipoliittisesti tai terveystieteellisesti oikeudenmukaisiksi. Eiväthän ne sitä ole. Ne ovat pelkästään valtiontalouden huonosta kunnosta johtuvia leikkauksia, joita olemme pakotettuja tekemään osin siitä syystä, että työttömyys edellisen hallituksen aikana suorastaan räjähti käsiin.

Meillä on tällä hetkellä valtion budjetin loppusumma noin 194 miljardia. Sitä 50 miljardia käytetään sosiaali- ja terveydenhuoltoon, kolmisenkymmentä valtion velan korkoon, ja kolmanneksi eniten jää rahaa kaikkeen opetustoimeen. Ne ovat niin kovia tosiasioita, että näitä ei voi kieltää. Ei niitä edellisen hallituksen aikana kielletty, ja sen tähden ed. Pekkarisen puheet erityisesti kuulostavat kovin kevyiltä tässä salissa sanottuina.

Ed. H y s s ä l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin ed. Raskille todennut, että jos edellisen hallituksen aikana on syntynyt epäkohta, mitä tulee lapsilisiin, olisitte toki korjanneet sen tämän hallituksen aikana. Eipä mitään! Lapsilisistä vietiin 750 miljoonaa ja saman tien kotihoidon tuesta 700 miljoonaa. Eli lapsiperheisiin kohdistui yhtäkkisesti kovin suuret leikkaukset ja näköjään jatkossakin kohdistuvat, koska esityksiähän siltä suunnalta on tulossa. Jos on tapahtunut heikennyksiä, toivottavasti korjaatte ne lapsiperheitten osalta.

Ed. H u u h t a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellinen hallitus aloitti sitä lainsäädännön selkeyttämispolitiikkaa, johon nykyinen hallitus on myös puuttunut, kangerrellut siinä, enkä tiedä minkälaisia esityksiä tulo- ja kannustinloukkuasioista tuleekaan. Mutta silloin kun puhutaan kahden järjestelmän, toimeentulotuen ja lapsilisäjärjestelmän, yhteensovittamisesta, saattoi joissakin perheissä syntyä kuvattuja heikennyksiä. Mutta peruseriaatteesta, että ensisijaiseen toimeentuloturvaan olisi tehty, perusturvaan, leikkauksia, ed. Rask, toivoisin vähän parempia esimerkkejä.

Ed. S a l o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensisijaiseen toimeentuloturvaan vasta tämän hallituksen aikana käyty voimakkaasti kiinni, Ahon hallituksen aikana siitä on pyritty määrätietoisesti pysymään erossa. Tämän hallituksen harjoittama talouspolitiikka johtaa siihen, että nämä leikkaukset ovat vain esimakua siitä, mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Toivoisinkin, että tässä mietittäisiin, mikä tämän

yhteiskunnan tulevaisuus on kokonaisuutena ja millä mentäisiin eteenpäin eikä aina syytettäisi sitä edellistä hallitusta.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! En palaisi tähän kysymykseen, mutta ed. Pekkarinen pyysi esimerkkiä siitä, miten perusturvaa heikennettiin. Huolimatta siitä, että en ollut viime kaudella täällä, tietääkseni työttömien peruspäiväraha muutettiin työmarkkinatueksi, josta tuli harkinnanvarainen, ja siihen liittyi tietty perusturvan heikentäminen. Tätä mieltä olivat ne edustajat, jotka täällä istuivat ennen minua, edellisen vaalikauden aikana. Mutta harkinnanvaraisuuteen liittyi tietty heikennys.

Mutta sitä kyllä ihmettelen, että ed. Huuhtanen, jota arvostan kansanedustajana, entisenä ministerinä, kollegana jne., näkee puheen ainoastaan poliittisena liturgiana, niin että täällä puhutaan politiikkaa politiikan vuoksi. Minä esitin teille, Kelan valtuutettujen puheenjohtajalle, viestin siitä, että meillä on tiettyjä todella ongelmallisia lääkeryhmiä, joita paljon joudutaan käyttämään ja jotka ovat niin kalliita, että ihmiset eivät pysty niitä hankkimaan. Toivoin, että tästä asiasta puhuttaisiin Kelassa, mutta vastaus on jotain muuta kuin tähän keskusteluun liittyvää. En minä vaadi mitään selvitystä. Tämä oli viesti teille, kun tässä kerta keskustellaan näistä periaatteista.

Edelleenkin vielä kerran, ed. Aittoniemi — en tiedä, saako täällä sanoa, että demagogiaa — mielestäni äskeinen puheenvuoronne oli demagogiaa. En ole puolustellut tippaakaan tätä esitystä. Niin kuin aikaisemmin puhujakorokkeelta totesin, ei myöskään kukaan muu ole varsinaisesti puolustellut tätä esitystä. Mutta viittaisin siihen, että ed. Hyssälä nosti tämän lääkekeskustelun beetainterferonista esiin, ja siihen liittyi, saako sanoa, älyllistä epärehelliisyyttä, koska se lisää ...

Toinen varapuhemies (koputtaa): Pyydän ed. Tiusasta siirtymään puhujakorokkeelle!

Puhuja (korokkeelta): Arvoisa puhemies! Siihen liittyi turhaa pelon lietsomista. Ed. Aittoniemi, kukaan ei vaadi uskoakseni, että täällä pitäisi ikään kuin valehdella; tähän sanoitte, että valehdellaan. Ei täällä kukaan valehtele.

Keskustelu, joka täällä käytiin — tämä yleisö ei ollut silloin paikalla — koski sitä, että ei pitäisi ylimääräistä, turhaa ja asiatonta huolta nostaa

ihmisissä, kun kylliksi huolia on muutenkin. Tästä on kysymys. Sanon, mistä on puhe: Todellakin, ed. Huuhtanen, totesitte — se löytyy pöytäkirjasta, mitä sanoja käytitte — suunnilleen niin, että kyse on hyvin rajallisesta, kapeasta ongelmasta. Viittasitte beetainterferoniin. Näin totesitte parikymmentä minuuttia sitten. Tähän asiaan, koska se on kuitenkin 7 000:n MS-tautipotilaan kohdalla hyvin tärkeä, liittyi aikaisemmissa puheenvuoroissa turhaa huolen esiin nostattamista. Ainoastaan tähän puutuin.

Ed. Alaranta, joka on ollut paikalla koko ajan, muistaa varmasti keskustelun, jonka kävimme tästä. Hän otti myös sen kannan, että käyty keskustelu beetainterferonista ei ollut asiallista eikä perusteltu se kanta, mitä ed. Hyssälä silloin esitti tämän lääkkeen saannin suhteen. Täällä on useampi lääkäri paikalla. Jos nyt lääkäriltä näistä asioista puhuvat kansanedustajainakin, tietysti ajattelemme, miten potilaat reagoivat ja onko syytä antaa aihetta tarpeettomaan huoleen. Siihen ei ole syytä. Tämä on minun mielipiteeni. Ongelmia on, kun lähemme nollaluokasta ja alle 5 000 markan tuloista. Keitä ovat ne ihmiset pääsääntöisesti, joilla on alle 5 000 markkaa vuodessa tuloja? He ovat useimmiten niitä, joita työttömyys koskettaa. Jälleen kerran palaamme keskeisimpään ongelmaan tässä yhteiskunnassa, ja se on työttömyys.

Ed. H u u h t a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun ed. Tiusanen ei todellakaan ollut edellisessä eduskunnassa, hänen tietonsa ovat sirpaleisia. Silloin, kun tehtiin työmarkkinatuki uudistus, siihen liittyi monia asioita. Siihen liittyi muun muassa se, että jäljelle jäävä työttömyysturvan peruspäiväraha muuttui tarveharkintaisesta ei-tarveharkintaiseksi. Se oli myönteistä. Työmarkkinatuki todella on tarveharkintainen, mutta taas työmarkkinatukeen liittyy monia myönteisiä asioita, joita työministeriön olisi pitänyt jo edellisen hallituksen aikana, mutta erityisesti nyt, tehdä työttömien kohdalla: järjestää työharjoittelua, opiskelua, kuntoutumista jne. Se oli jo laissa oleva asia, ja se laiminlyötiin myös nykyisen hallituksen aikana.

Mitä tulee tähän lääkkeeseen, sen verran ed. Tiusanen tekin tiedätte, että meillä on oliko nimeltään lääkekorvauslautakunta vai joku muu, joka miettii, mitkä lääkkeet tulevat korvattavuuden piiriin, millä prosenteilla jne. Siellä nämä asiat ovat olleet käsiteltävänä, myös ottamanne esimerkit. Siellä on pohdittu asiantuntijoiden voimin, voidaanko kyseiset valmisteet ottaa kor-

vauskäytännön piiriin vai ei. Kyse on siitä, että tämä hallitus leikkaa koko ajan rahoja korvausten ja Kela-etuuksien puolella. Siellä on kädet sidottu. Heti, kun hallitus ilmoittaa, että siellä on käytettävänä enemmän rahaa, saatte lääkkeenne korvausten piiriin. Näin yksinkertaista se on.

Mitä tulee MS-tautilääkitykseen, siinä ainoa huoli on, että emme tiedä, mitä uusi käytäntö tuo tullessaan. Se on uusi käytäntö, ja siinä voi olla sellaisia yllätyksiä, että joudutte vielä katumaan puheitanne. Voi olla, että se jotenkin toimiikin. Meillä oli koottu ja hyvä sv-järjestelmä, jossa ...

Toinen varapuhemies (koputtaa):
Kaksi minuuttia!

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro):
Rouva puhemies! Minä takaan ja alleviivaan, että käytän tässä keskustelussa viimeisen puheenvuoron, ja olisi pitänyt lopettaa aikaisemmin, koska minä en ole tällä alalla mikään asiantuntija, vaikka olenkin vähän joka alan asiantuntija.

Ed. Tiusanen puhui synkistä ajatuksista. Minä olen tehnyt eduskuntakyselykin, jossa olen toivonut, että yhteiskunnassa tällaisena aikana nimenomaan korostettaisiin positiivisia puolia, jotta ihmiset saataisiin katsomaan positiivisesti tulevaisuuteen. Se ei tarkoita sitä, ettei olisi negatiivisia asioita ja ettei niistä voisi ja pitäisi keskustella.

Jos katsotaan, ed. Tiusanen, vasemmistoliittoa vuosina 1991—1995, ei mistään tässä maailmassa ole tullut niin mustia tulevaisuudenkuvia kuin teidän ryhmästäne, ja siihen aikaan oli sentään vielä joskus jotakin positiivistakin sanottavaa, koska tässä yhteiskunnassa yritettiin ulos lamasta ja sitä toteuttamassa oli hallitus, jonka toimenpiteisiin voitiin kyllä uskoakin. Mutta jos haette esiin puheenvuorojanne, ei ollut niin kirjasta asiaa, että te ette siitä mustaa saaneet.

Nyt teidän puheenne menevät toisin päin ja pitäisi vielä lähteä valehtelemaan, mitä ed. Tiusanen ehdottaa. Tämä on aivan uskomatonta. Tämä on kerta kaikkiaan ylivoimainen populistin osoitus, taikka se ei ole oikeastaan enää sitäkään. Te olette loistava vasemmiston puolustaja, ed. Tiusanen, mutta pitäisi joku raja pitää sentään näissä systeemeissä. Hakekaa niitä vanhoja puheenvuoroja, ed. O. Ojalan puheenvuoroja mahdollisesti.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! Jotkut ovat nähneet jo sellaisiakin peikkoja, että

koko kansanvakuutusjärjestelmää oltaisiin murentamassa tällä päätöksellä, mitä hallitus on esittänyt. Minusta tässä ei sellaista tapahdu. Kun ajatellaan aikaisempia puheita MS-tautilääkityksen osalta, niin siellähän on saman tyyppisiä ajatuksia. Se tulee murtamaan myös kansanvakuutus- eli sairausvakuutusjärjestelmän. Siinä oli kyllä järkisyyt. Tosin nyt kyseessä olevaa asiaa ei hirveästi voi puolustella, se on ihan totta.

Kun tämä laki alkuun oli käsittelyssä, se kiersi perustuslakivaliokunnan kautta, ja silloin todettiin, että siinä ei sinällään loukata perusoikeuksia. Jos on kysymys 60 markan korvauksesta, täällä on joissakin puheenvuoroissa todettu, että tämä on 100-prosenttinen leikkaus niille ihmisille, jotka saavat pienintä päivärahaa. Olisiko tämä sellainen kysymys, mikä loukkaisi ihmisen perusoikeutta?

Itse pohdin sen verran tätä kysymystä, että eivät nämä ihmiset kokonaan puille paljaille jää, koska on toimeentuloluukku. On tietysti aika iso kynnyksillekin mennä sinne, mutta se on viimeisjainen toimeentulolähde. Siinä mielessä todennäköisesti leipäpennit ainakin saa ja normien mukaan muutakin, niin että ei tämä kokonaan toivottomuuden partaalle ihmisiä vie.

Ed. Pekkarinen: Arvoisa puhemies! En voinut olla äsken salissa, mutta kuulin suurin piirtein, mitä täällä puheenvuoroissa sanottiin.

Mitä tulee työmarkkinatuen ja työttömyyden peruspäivärahan keskinäiseen, sanoisiko, yhteensovituksen ja siihen problematiikkaan, mihin ed. Tiusanen kajosi, entinen ministeri ed. Huuhtanen antoi siihen hyvän vastauksen. Siihen ei ole enää lisättävää.

Mitä tulee ed. Raskin esille ottamaan esimerkkiin, luulen, että tämäntapaisia esimerkkejä saattaa jopa löytyä muitakin, mitä ed. Rask esille otti.

Omassa puheenvuorossani halusin tuoda esille vain sen, että perusturvan yksittäisiä osa-alueita ja ensisijaisen perusturvan lukkoja ei käyty avaamaan edellisen hallituksen aikana. Sanoin, että nimenomaan indeksijärjestelmä oli kahdessa eri yhteydessä hallituksen pöydällä muistaakseni, kahtena vuonna neljästä Ahon hallituksen vuodesta. Mutta itse yksittäisten perusturvan osasten tasojen laskuun noiden neljän vuoden aikana muistini mukaan ei hallitus käynyt.

Ed. Alaranta: Arvoisa puhemies! Olen yrittänyt rauhallisena provosoitumatta seurata keskustelua. En pidä politiikassa tällaisesta no-

kittelusta, jota tähänkin keskusteluun paljon liittyy. Syyllisten etsiminenhän on aina hedelmätöntä, eikä minun puheenvuoroni täytä niitä vaatimuksia, joita ed. Tiusanen asetti: Pitäisi puhua vain valoisista, toivoa lisäävistä näköaloista.

Kiinnitin kuitenkin tämän lain lähetekeskustelussa huomiota erääseen kansalaisryhmään, joka tästä laista kärsii. Totean, että valiokunnan mietinnössä ei ole tietenkään tällaiseen yhteen ryhmään voitu kiinnittää huomiota. Tämä ryhmään on esimerkiksi kehitysvammaista lasta kotona hoitavat vanhemmat, äiti tai miksei joskus isäkin.

Laissahan on sellainen muutos, että erityishoitorahan odotusaika poistuu, mikä on sinänsä hyvä asia, mutta henkilöllä, jolla ei ole oikeutta sairauspäivärahaan, ei ole oikeutta myöskään erityishoitorahaan. Tässä on kaksinkertainen rangaistus säädetty tällaisille perheille, joista lähetekeskustelussakin totesin, että ne eivät täytä sitä vaatimusta, joka täällä joulun alla sairausvakuutuslain käsittelyn yhteydessä usein vilahteli, että he ovat valinneet osansa. On oikeastaan päinvastoin niin, että se osa on valinnut perheen, johon syntyy esimerkiksi kehitysvammaisen lapsi.

Ed. Tiusanen tai jotkut muut tässä keskustelussa mukana olleet voisivat hallituksen kautta pyrkiä vaikuttamaan siihen, että ainakin tällaiset moninkertaiset rangaistukset voitaisiin poistaa ja sillä tavalla lakia eteenpäin kehittää.

Ed. Viljamaa täällä muistuttikin siitä ponnesta, jonka eduskunta joulun alla lakiin säati. Ei riitä, että seurataan epäkohtia. Eduskunta edellytti, että myös ryhdytään toimenpiteisiin epäkohtien korjaamiseksi.

Ed. R a s k : Rouva puhemies! Ed. Pekkari-
nen puheenvuorossaan sanoi, että edellisen hallituksen aikana ei lukkoja perusturvan osalta käyty avaamaan. Minun täytyy kuitenkin olla eri mieltä. Yhden ainoan esimerkin vain otin, lapsilisäasian. Kuitenkin se, että toimeentulotuen normiin sisällytetään lapsilisä, on mielestäni perustoimeentuloon puuttumista.

Olen aikaisemmin tehnyt terveydenhoitajan työtä, ja sen tähden juuri tässä kysymyksessä aika moni entisistä työkavereistani otti yhteyttä. Se oli todella koettu ongelmaksiksi näiden lapsiperheiden kohdalla, joita tämä muutos viime kaudella kosketti. Kun nyt väheksytään ongelmaa sanoen, että ne ovat vain joitakin yksittäisiä asioita, niin ne ovat yksittäisiä asioita, mutta sille perheelle kuitenkin hyvin keskeisiä kysymyksiä.

Tietysti on todettava vain se, että niitä leikkauspäätöksiä, joita tämäkin hallitus on joutunut tekemään, ei toki voi perustella terveystaloudellisesti tai sosiaalipoliittisesti, vaan ainoastaan valtiontaloudellisesti. Toivoa on kuitenkin näkyvissä siltä osin, että paremmat ajat koittaisivat, sen tähden että kun 20 miljardin säästöpäätökset Lipposen hallituksen alkutaipaleen aikana lukkoon lyötiin, niin ihan viimeiset päätökset niistä tullaan nyt tekemään työttömyysturvan puitteissa. Sen jälkeen, ainakaan jos talous ei todella huonoon suuntaan mene, ei ilmeisestikään lisäleikkauksia olisi edessä.

Ed. T. P o h j o l a : Arvoisa puhemies! Olen aivan samaa mieltä ed. Alarannan kanssa siitä, että kehitysvammaisten erityistukijärjestelmä täytyy saada oikeudenmukaiseksi ja valiokunnan ponsi on toteutettava niin, että asia saadaan hoidettua.

Ed. Pekkari-
selle haluaisin muistuttaa, että käsitkseni on, että toimeentulotuki on viimesijainen tukimuoto ja keskusta on kovasti arvostellut nykyhallitusta siitä, että olemme kovasti leikanneet lapsiperheitä. Kyllä edellisen hallituksen tekemä toimeentuloturvan heikennys siltä osin, että lapsilisät otetaan huomioon, ennen kaikkea heikensi pienituloisten monilapsisten perheiden asemaa. Sitä on ihan turha muuksi yrittää muuttaa.

Ed. Hellberg merkitään läsnä olevaksi.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa rouva puhemies!
Ed. Alaranta käytti varsin hyvän puheenvuoron.

Lopuksi omalta puoleltani toteaisin, että kaikista asioista on puhuttava, niin valoisista ja iloisista kuin myös synkistä ja vaikeista; tästä ei saa jäädä epäselvyyttä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Poisto päiväjärjestyksestä

Toinen varapuhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 6) asia.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto on huomenna perjantaina kello 13, valtioneuvoston kyselytunti on tänään kello 16.30.

Täysistunto lopetetaan kello 13.52.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen
